

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Проект за професионален и кариерен
развој на наставниците

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

ОСНОВНИ ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ НА НАСТАВНИЦИТЕ- ОСНОВА ЗА РАЗВИВАЊЕ НА СПЕЦИФИЧНИ КОМПЕТЕНЦИИ ЗА НАСТАВНИЦИТЕ ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК

Септември 2015

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Проект за професионален и кариерен
развој на наставниците

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

ПОТРЕБА ОД ИЗГОТВУВАЊЕ НА КОМПЕТЕНЦИИ:

- Не постои еднозначен документ во кој се дефинирани компетенциите на наставниците;
- Повеќето земји со добро развиени системи имаат изготвено вакви документи;
- Европската комисија, за креаторите на образовните политики во земјите, има изготвено препораки во врска со клучните компетенции на наставниците;
- Јасно дефинираните компетенции на наставниците ќе придонесат за поставување јасни очекувања од наставничката професија.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

Проект за професионален и кариерен
развој на наставниците

КЛУЧНИ ОПРЕДЕЛБИ ПРИ РАБОТАТА НА КОМПЕТЕНЦИИТЕ

- Опфаќање на генеричките компетенции – оние што треба да ги поседуваат наставниците по завршувањето на студиите и до стекнување на следното звање во кариерното напредување;
- Компетенции кои го опфаќаат севкупниот професионален ангажман на наставниците – не само работата со учениците;
- Компетенции за современа настава – вклучени се и компетенциите што се стекнуваа во бројни иновативни проекти;
- Почитување на образовниот контекст во Република Македонија – се имаа предвид сознанијата за добрите и слабите страни на воспитно-образовната работа на воспитно-образовниот кадар.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Проект за професионален и кариерен
развој на наставниците

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

НАМЕНА НА ОСНОВНИТЕ ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ ЗА НАСТАВНИЦИ

Се очекува основните професионални компетенции за наставници да се користи за повеќе намени

- Изготвување стандарди за квалификации за наставник;**
- Усогласување на додипломското образование со потребните компетенциите;**
- Рedefинирањето на содржината и начинот на полагање на државниот испит или стекнување лиценца;**
- Планирање на приправничкиот стаж и менторската поддршка;**

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Проект за професионален и кариерен
развој на наставниците

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

НАМЕНА НА ОСНОВНИТЕ ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ

- Планирање на професионалниот развој на сите нивоа;
- Поставување стандарди за повисоките звања за наставници (наставник ментор и наставник советник);
- Изготвување на процедури и инструменти за следење на работата на наставниците;
- Изготвување на компетенции за одделни профили наставници;
- Подобрување на законската регулатива и актите кои се однесуваат на професијата наставник.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Проект за професионален и кариерен
развој на наставниците

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

ШТО ОПФАЌААТ ОСНОВНИТЕ ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ

- Професионални вредности - се очекува да ги поседува и почитува секој наставник/стручен соработник;
- Професионални знаењата и вештини - се очекува да ги стекнал во текот на образованието за наставник/стручен соработник, во текот на приправничкиот стаж и првите години од воспитно-образовната работа;
- Примери на активности на професионален ангажман – се илустрира практиката и може да се користат за (само)оценување на наставната практика.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

Проект за професионален и кариерен
развој на наставниците

ПРОФЕСИОНАЛНИ ВРЕДНОСТИ ЗА НАСТАВНИЦИ

- Верува дека секој ученик може да учи и да се развива;
- Ја разбира наставничката професија како процес на доживотно учење;
- Има професионален интегритет и посветен е на наставничката професија;
- Соработка со сите чинители на воспитно-образовниот процес;
- Промовира еднаквост, инклузија и социјална правда;
- Посветеност на училиштето (за звањето ментор)
- Посветеност на унапредување на наставата на државно ниво (за звањето советник)

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Проект за професионален и кариерен
развој на наставниците

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

ПОДРАЧЈА

1. **Знаење за наставниот предмет и за воспитно-образовниот систем**
2. **Поучување и учење;**
3. **Создавање стимулативна средина за учење;**
4. **Социјална и образовна инклузија;**
5. **Комуникација и соработка со семејството и заедницата;**
6. **Професионален развој и професионална соработка**

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

Проект за професионален и кариерен
развој на наставниците

КОМПЕТЕНЦИИ И ИНДИКАТОРИ

Компетенциите се подредени на следниов начин

Подрачје

**Професионални
знаења и разбирања**

**Професионални
способности и вештини**

Примери на активности

Се водеше грижа бројот на компетенции да не биде преголем, а дадени се само дел од можните примери на активности

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Проект за професионален и кариерен
развој на наставниците

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

Развивање на специфични компетенции за наставниците по англиски јазик согласно стандардите на наставните програми по англиски јазик

- Зајакнување на компетенциите на наставниците согласно нивоата на јазични компетенции за комуникативна употреба на странскиот јазик *Заедничката Европска референтна рамка за јазиците* (компетентно користење на јазикот на ниво Ц1 и Ц2)
- Иновирани наставни програми за средно образование со јасно дефинирани стандарди на постигања на учениците (нивоа на постигања согласно Блумовата таксономија) и нивоа на постигања на јазични компетенции согласно *Заедничката Европска референтна рамка за јазиците*.
- Учениците со завршување на средното образование треба да го имаат постигнато ниво Б2 (ЗЕРРЈ)
- Постигнувањето на компетенциите согласно ниво Б2 ќе бидат прикажани преку очекуваните

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Проект за професионален и кариерен
развој на наставниците

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

Развивање на специфични компетенции за наставниците по англиски јазик согласно стандардите на наставните програми по англиски јазик

- Постигнувањето на компетенциите на учениците согласно ниво Б2 ќе бидат прикажани преку очекуваните резултати во наставната програма за IV година за средно образование
- Постигнувањето на компетенциите на учениците согласно барањата на матурската испитната програма за предметот англиски јазик

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Проект за професионален и кариерен
развој на наставниците

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

Очекувани резултати (наставна програма за IV година средно образование

- Го разбира значењето на лексичките единици предвидени за усвојување согласно барањата на наставната програма и истите може да ги репродуцира и употребува во соодветни говорни ситуации
- Граматичките структури ги употребува точно, во устен и писмен контекст
- Разбира искази и текстови со позната и помалку позната тематика (глобално и селективно)
- Чита и идентификува конкретни информации и главна идеја во даден текст
- Комуницира во едноставни и посложени задачи кои бараат развивање и образложување на идеи поткрепени со аргументи

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Проект за професионален и кариерен
развој на наставниците

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

Очекувани резултати (наставна програма за IV година средно образование)

- Разбира искази и текстови со позната и помалку позната тематика (глобално и селективно)
- Чита и идентификува конкретни информации и главна идеја во даден текст
- Комуницира во едноставни и посложени задачи кои бараат развивање и образложување на идеи поткрепени со аргументи
- Пишува неформални, полуформални и формални писма (100-120) и насочени состави (170-220) збора, со примена на соодветни јазични елементи и интерпункциски знаци
- Поседува информации за сопствената и другите култури и има развиено свест за вредностите на истите
- Користи ИКТ во содржини од предметот